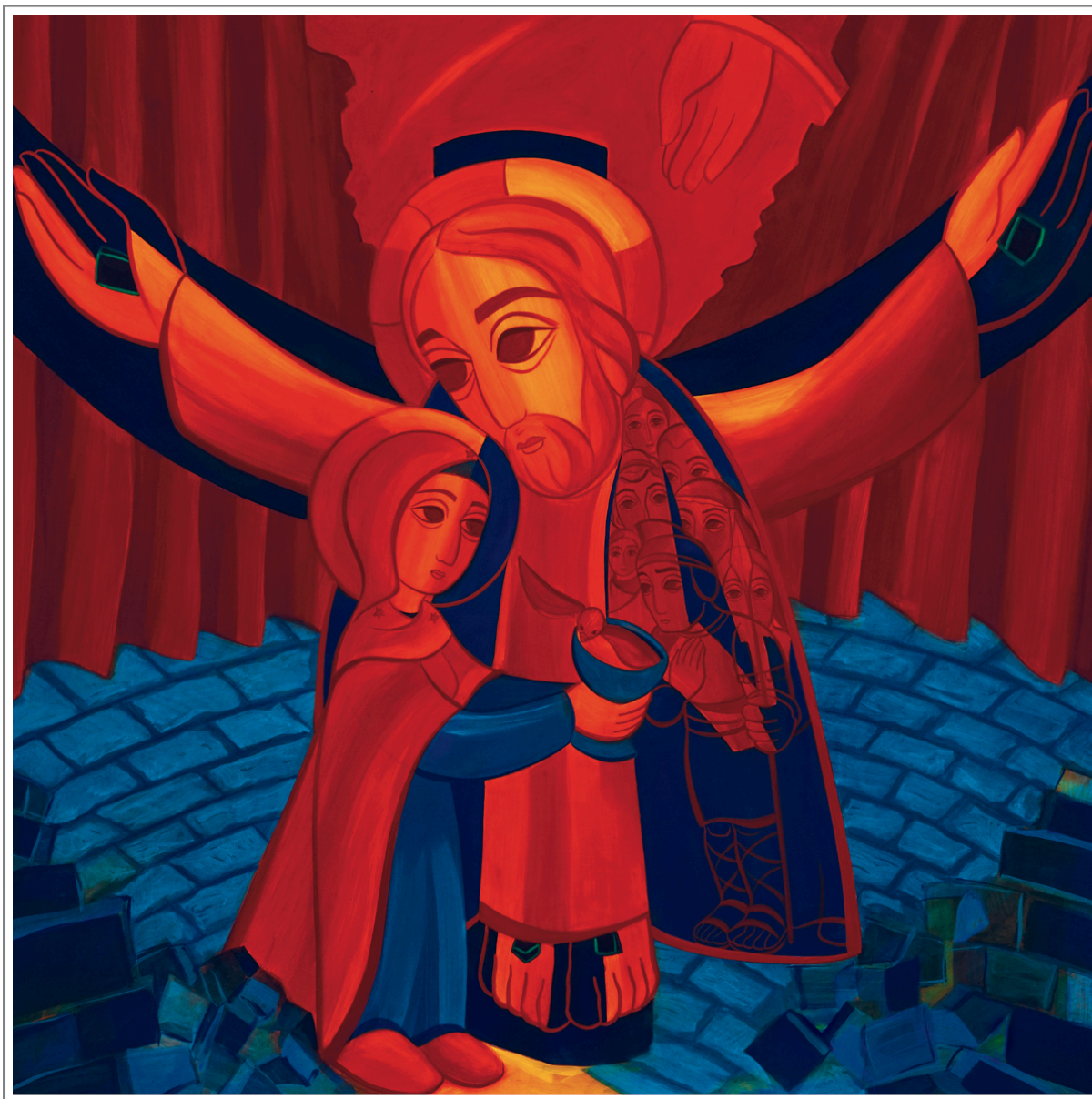

Komentár „synodálneho diptychu“

Kristus Ukrižovaný a Zmŕtvychvstalý

V prvej časti diptychu vidíme **Krista, Ukrižovaného a Vzkrieseného**, oblečeného v kňazskom rúchu. Máme veľkňaza, ktorý má súcit s našimi slabosťami a ktorý obetovaním seba spája ľudstvo s Bohom Otcom (Por. Hebr 4,15; 9,12-14,26).

Nad ním sa zjavuje **Otcova ruka**, ktorá ho víta v nebeskej svätyni. Vďaka Ježišovi poznáme skutky Otca a vieme, že jeho ruka je rukou, ktorá dáva, a ktorá si nenecháva nič pre seba. „On vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko!?“ (Rim, 8,32).

Tým, že sa Kristus odovzdal celému ľudstvu, rúca **múr**, ktorý v chráme oddeloval vyvolený ľud od pohanov. „*Ved' on je náš pokoj! On z oboch urobil jedno a vo svojom tele zbúral medzi nimi múr rozdelenia*“ (Ef 2,14), teda nepriateľstvo. Toto rozdelenie už viac nie je a pre všetkých sa otvára možnosť kráčať po **ceste** nového života.

Vedľa Krista, alebo presnejšie časťou jeho tela, je **Matka Božia**, ktorá ako postava Cirkvi zachytáva vodu a krv, symbol sviatostí, ktoré vyvierajú z **prebodnutého boku** Syna. Vo vnútri **kalicha** sa ukrýva **holubica**, symbol **Ducha**. Vznášal sa nad Božím Synom v krstných vodách a teraz sa vznáša nad sviatosťami. Stojíme pred darovaním Ducha Svätého, ktorý nám dáva účasť na živote samotného Boha, živote synovstva a živote spoločenstva.

Mária-Cirkev, zjednotená s Kristom, podáva kalich **stotníkovi**, „pohanovi“, ktorý je v skutočnosti prvým veriacim. Je prvou postavou, ktorá spoznala v ukrižovanom Kristovi Božieho Syna. „*Ale Ježiš zvolal mocným hlasom a vydýchol. Chrátová opona sa roztrhla vo dvoje odvrchu až dospodku. Keď stotník, čo stál naproti nemu, videl, ako vykrikoval a skončil, povedal: 'Tento človek bol naozaj Boží Syn.'*“ (Mk 15,37-39). Jeho smrťou na kríži sa roztrhla **chrátová opona**, čím sa všetkým otvorila možnosť stretnúť sa s Bohom (Por. Hebr 10,19-20). Stotníka pri pohľade na Ježišov prebodnutý bok zasiahol Duch Svätý, lebo „*nik nemôže povedať, že 'Ježiš je Pán', iba ak v Duchu Svätom*“ (1Kor 12,3). Za ním sa nachádza **zástup** ľudí, ktorých vďaka jeho svedectvu zasiahne viera a následne sú **oblečení Kristom** (Por. Gal 3,27), alebo skôr votkaní do Tela Kristovho vďaka krstu, ako „synovia v Synovi“ a pitím z kalicha prijímajú božský život.

Kňazská stóla nám pripomína, že Kristus tým, že prijal ľudskú prirodzenosť, otvoril všetkým ľuďom možnosť stať sa synmi a žiť život ako spoločenstvo, ako pokoj, ako zmierenie. Skrze jeho smrť v ľudskom tele, ktorou nás zjednotil so sebou (Por. Kol 1,22), môžeme pristupovať k Otcovi ako slobodné deti.

Vďaka tomuto sebadarovaniu Božieho Syna na kríži a jeho vystúpeniu k Otcovi môže Duch Svätý zostúpiť na celé ľudstvo. Cirkev je povolaná svedčiť, „*že Boh nenadrža nikomu*“ (Sk 10,34), pretože Kristus zbúral každý múr rozdelenia.

Práve tu, v Kristovom srdci, sa rodí synodalita.

Tabuľa spoločného stola

Druhá časť diptychu nás stavia pred večné **Turíce**, kde okolo tabule spoločného stola nachádzame **apoštolov** s **Petrom** uprostred a po jeho pravici **Kornélia**, ďalšieho stotníka, so svojou rodinou.

Z ruky **Boha Otca** vychádzajú **plamene Ducha Svätého**, všetkých osvecujú a dávajú im život synov, aby mohli žiť ako jeho deti, a teda aj ako bratia a sestry. Je potrebné prijať, že vzájomné porozumenie, spolupráca, spoločenstvo ľudí, jednota ľudstva nie je iba horizontálna skutočnosť, ale aj dar, ktorý prichádza od Boha, Otca. Tento dar je Božia láska, ktorá sa nám zjavila v smrti a zmŕtvychvstaní Krista.

V centre obrazu sa preto nachádza **Veľkonočný baránok** (Por. Zjv 5,6), obetovaný, ale živý, priamo a radikálne **nasmerovaný na Otca**. Jeho rana vyjadruje to, o čom sme uvažovali pri prvom obrázku. Stále nám pripomína, že synodalita je dar, ktorý sa rodí v Kristovom srdci. Synodalita je taký spôsob života v spoločenstve a spôsob spoločného kráčania, ktorý nás vo svetle Ducha a v moci Veľkonočnej obety Syna nasmerováva k Otcovi a umožňuje nám rozlišovať jeho vôľu.

Na stole pred Petrom je prestretý obrus s rôznymi zvieratami, prostredníctvom ktorých chápe, že v očiach Božích nie je žiaden človek poškrvnený alebo nečistý (Por. Sk 10,28-29). Peter zažil skutočnú osobnú konverziu pôsobením Ducha, ktorý k nemu prehovoril vo videní, ukázal mu obrus so zvieratami (Por. Sk 10,11-15) a priviedol ho k stretnutiu s Kornéliom. Mária pod krížom spoznáva v stotníkovi, pohanovi, prvého veriaceho. Peter zase pri stretnutí s Kornéliom, takisto pohanským stotníkom, pochopil, že Boh chce, aby sa aj tí, ktorých nazýval pohanmi, stali jeho ľuďmi. A keď Peter ohlasuje kerygmu, presnejšie to, čo pripomína prvá časť diptychu, Duch Svätý zostúpil na všetkých prítomných (Por. Sk 10,37-44).

Táto epizóda – predchádzajúca „koncilu“ v Jeruzaleme (Por. Sk 15), ktorý priniesol kľúčový odkaz synodálnej Cirkvi – nám sprostredkúva skúsenosť Ducha, v ktorej Peter a prvotná komunita poznávajú, že nemôžu klásť hranice zdieľaniu viery.

Ďalšou postavou, ktorú vidíme vystupovať zo skupiny, je **kanaánska žena** (Por. Mt 15,21-28), ktorá s poníženosťou prosila o milosť uzdravenia pre svoju dcéru, pripomínajúc Pánovi, že aj šteňatá jedia odrobinky, ktoré padajú zo stola. Jej prítomnosť pri stole vykúpených odkazuje na to, ako Duch Svätý v Cirkvi zhromažďuje všetkých ľudí, darujúc všetko potrebné, aby mohli žiť ako vykúpení.

Ak sa zameriame na pohľad každej postavy, môžeme pozorovať prítomnosť Ducha. Všetci sú oživení Duchom, všetci sa stávajú chrámom Ducha. Niektorí hľadajú hore, pretože Duch nás učí volať „Abba, Otče“ (porov. Rim 8, 15-16). Iní hľadajú na Baránka, symbol Božej lásky rozliatej do našich srdiec skrze Ducha Svätého (Por. Rim 5,5). Pohľady ďalších sa stretávajú, lebo kto prijal Petrovo ohlasovanie, je naplnený Duchom Svätým.

A ešte niektorí pozerajú aj na nás.

Skutočne Duch zostupuje aj na **každého z nás**. Podobne ako Kanaánčanku, aj nás vtáhuje do postoja pokory a počúvania. Takto nás volá, aby sme prešli od náboženstva, ktoré svojimi obradmi zväzuje, k dôvere a viere v Lásku. Boh ju ponúka každému a ona oslobodzuje od akéhokoľvek kultúrneho a etnického podmieňovania. Aj pre nás kresťanov existuje riziko, že sa viera stane náboženstvom, to znamená nejakou štruktúrou s predpismi, doktrínami a zvykmi, ktoré musíme dodržiavať, aby sme sa prispôbili tomu, o čom si myslíme, že je „náboženským ideálom“ a nie novým životom, životom spoločenstva, teda cirkevným životom.

Tento „synodálny“ diptych je pozvaním prekonať rozdelenia a zaujať postoj, vďaka ktorému môžeme počúvať jeden druhého a všetci Ducha Svätého, „Ducha pravdy“ (Jn 14,17). Takto môžeme mať účasť na spôsobe, akým Boh riadi dejiny, čo nám ukazuje Veľkonočný baránok a jeho sebadarovanie.

Celý „synodálny“ diptych je vyhotovený v červeno-modrom prelínaní, čo vyjadruje božsko-ludský charakter Krista a Cirkvi. Červená označuje Boha, pretože je to farba ohňa, tepla, svetla a tiež aj krvi – a preto aj života, ktorý má svoj zdroj v Bohu. Modrá označuje človeka, pretože človek je jediné stvorenie, ktoré hľadá do neba, zatiaľ čo všetky ostatné stvorenia sú obrátené k zemi. Nachádzajú sa tu rôzne odtiene modrej, pretože každý človek je jedinečný.